

ANDRZEJ BATOR

Uniwersytet Wrocławski

JOANNA HELIOS

Uniwersytet Wrocławski

WIOLETTA JEDLECKA

Uniwersytet Wrocławski

HISTORIA KATEDRY TEORII I FILOZOFII PRAWA

Katedra Teorii i Filozofii Prawa to jednostka organizacyjna Wydziału Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego, od 2005 roku jej kierownikiem jest prof. Andrzej Bator.

Tradycja Katedry sięga czasów prof. Stanisława Huberta (1905–1983), który dzięki olbrzymiej wiedzy humanistycznej oraz darowi zjednywania sobie uczniów i współpracowników, a także otwartości na nowe pola badawcze zapoczątkował rozwój teorii państwa i prawa w ośrodku wrocławskim. Docenił związki między teorią państwa i prawa i prawem międzynarodowym.

Do grona jego współpracowników należeli:

Prof. Władysław Zamkowski — urodzony w 1921 roku w Grodzisku Mazowieckim, zmarł w 2000 roku we Wrocławiu. Szkołę podstawową ukończył w Grodzisku Mazowieckim. W okresie okupacji, począwszy od września 1940 roku, pracował na kolei wschodniej. Jednocześnie uczęszczał na tajne komplety. We wrześniu 1944 roku został wywieziony na przymusowe roboty do Niemiec. Pozostał tam do chwili wyzwolenia. W lipcu 1945 roku złożył egzamin maturalny. W listopadzie 1945 roku wstąpił na Wydział Prawny Uniwersytetu Warszawskiego, następnie przeniósł się do Wrocławia. We Wrocławiu kontynuował studia na Wydziale Prawnym, które ukończył w 1949 roku. Następnie rozpoczął pracę jako asystent w Studium Nauki o Polsce i Świecie Współczesnym na Uniwersytecie Wrocławskim. Był uczniem Stefana Rozmaryna, Konstantego Grzybowskiiego i Tadeusza Kotarbińskiego. Początkowo działał przy Instytucie Kształcenia Kadr Naukowych (1950 roku). 29 października 1959 roku Senat Uniwersytetu Wrocławskiego przyznał mu tytuł docenta. W latach 1956–1962 był prodziekanem Wydziału Prawa, w latach 1962–1964 — jego dziekanem. Piastował też funkcję dyrektora Instytutu Nauk Prawno-Ustrojowych w latach 1969–1988, a ponad-

to był kierownikiem Zakładu Państwa i Prawa oraz prorektorem UW w latach 1968–1971. Cechy charakteru Profesora sprawiły, że był wybierany na kolejne kadencje. Funkcję dyrektora Instytutu Nauk Prawno-Ustrojowych pełnił w zasadzie aż do przejścia na emeryturę w 1988 roku. W 1964 roku został kierownikiem Międzywydziałowego Studium Nauk Politycznych. 23 lutego 1968 roku wpłynął jego wniosek na Radę Wydziału w sprawie nadania tytułu profesora nadzwyczajnego. Na recenzentów wyznaczono K. Opałka i S. Zawadzkiego. Tytuł profesora nadzwyczajnego nadano mu w 1969 roku, a profesora zwyczajnego w 1978 roku. Sprawował opiekę nad pracą habilitacyjną Henryka Rota. Pod jego kierownictwem został ukończony przewodnik doktorski Jerzego Sommera. 29 października 1969 roku uzyskał tytuł naukowy profesora nadzwyczajnego. W 1978 roku został kierownikiem Zakładu Teorii Państwa i Prawa. W 1979 roku stanowisko to objął S. Kaźmierczyk. Od 1 października 1979 do 31 sierpnia 1981 roku był kierownikiem Studium Doktoranckiego na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Wrocławskiego. Członek Komitetu PAN. Członek zespołu Nauk Prawno-Administracyjnych w MEN, Przewodniczący Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego, członek kolegiów wydawniczych „Państwa i Prawa”. W 1983 roku radny Wrocławia.

Jego główne nurty badawcze dotyczyły władzy państwowej. Wypromował 8 doktorów, w tym 5 doktorów habilitowanych. Pracę doktorską pod jego opieką napisał m.in. Zbigniew Pulka, obecny profesor w Katedrze Teorii i Filozofii Prawa. Prof. Władysław Zamkowski był autorem ponad 50 publikacji, w tym 6 książek. Odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotym Krzyżem Zasługi, Medalem KEN.

Henryk Rot — urodził się w 1926 roku, zmarł w 1995. W czasie wojny pracował jako robotnik, początkowo w Zakładach Metalowych w Skarżysku, następnie w firmie budowlanej i na kolei wschodniej w województwie kieleckim. Po wojnie przez siedem lat był zatrudniony w Polskich Kolejach Państwowych w Bliżyniu i we Wrocławiu. Pracując, ukończył szkołę średnią oraz studia prawnicze na Uniwersytecie Wrocławskim (1949–1953). Były to wówczas studia dwustopniowe. Po odbyciu trzyletnich studiów (1949–1952) w zakresie prawa Henryk Rot uzyskał dyplom ukończenia studiów wyższych pierwszego stopnia, a następnie — specjalizując się w zakresie prawa administracyjnego — otrzymał 29 września 1953 roku dyplom ukończenia studiów drugiego stopnia i stopień magistra prawa. Jeszcze przed ukończeniem studiów komisja kwalifikacyjna dla pomocniczych pracowników nauki przy Uniwersytecie Wrocławskim nadała mu tytuł naukowy asystenta. Z dniem 15 lutego 1953 roku rektor mianował go pomocniczym pracownikiem nauki i przydzielił do Katedry Teorii Państwa i Prawa na Wydziale Prawa. Od 1 listopada 1956 roku Henryk Rot wykonywał już obowiązki starszego asystenta. Stopień doktora nauk prawnych uzyskał w 1960 roku, dr hab. — w 1969, prof. nadzw. — w 1981, a prof. zw. — w 1990 roku. Był kierownikiem Katedry Teorii Państwa i Prawa. Był senatorem III kadencji (1993–1995) z listy

SLD w województwie wrocławskim. W Senacie pełnił funkcję przewodniczącego Komisji Inicjatyw i Prac Ustawodawczych. Był też członkiem Komisji Konstytucyjnej Zgromadzenia Narodowego. Opublikował ponad 200 pozycji naukowych z zakresu prawoznawstwa i informatyki prawniczej. Jego zainteresowania naukowe skierowane były od początku na problematykę źródeł prawa, która obejmowała kwestie aksjologiczne i strukturalne prawa, takie jak wzajemny stosunek aktów prawotwórczych, zasady procesu legislacyjnego, typologia aktów prawotwórczych, ich ogłaszanie, podziały systemu prawa. Zajmował się problematyką kodyfikacji i kodeksami. Postrzegał prawo jako zjawisko kultury. W związku z tym inicjował i popierał badania nad głównymi kulturami prawnymi współczesnego świata i ich porównywaniem. W swoich badaniach naukowych zajmował się klasycznym problemem podziału prawa na prawo publiczne i prawo prywatne. Interesował się też cybernetyką i informatyką. Dużo pisał o procesie tworzenia prawa, o strukturze i wartościach tego procesu. Wśród podejmowanych przez prof. Henryka Rota tematów można znaleźć zasady prawa, system prawa i jego jedność, wartości prawa i wartości w prawie, tradycję i innowację, swoistości formalnoinstytucjonalne prawa, samorząd terytorialny, geografii prawną i komparatystykę prawniczą. Dzięki jego wysiłkom w programach studiów pojawiały się zajęcia z socjologii prawa oraz komparatystyki prawniczej. Był członkiem Polskiego Towarzystwa Cybernetycznego, a także Polish Section of International Association of Philosophy of Law and Social Philosophy. Wchodził w skład redakcji czasopisma „Studies in the Theory and Philosophy of Law”, Komitetu Nauk Prawnych PAN oraz Komitetu Redakcyjnego „Państwa i Prawa”. W latach sześćdziesiątych był przedstawicielem młodej kadry w Radzie Wydziału i Senacie Uczelni. Później został członkiem Senatu Uniwersytetu. Był członkiem, sekretarzem, w końcu przewodniczącym Wydziału III Nauk Prawnych i Ekonomicznych Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego.

Stanisław Kaźmierczyk — urodził się w 1935 roku. Doktorem został w 1965 roku, dr. hab. — w 1975, prof. zw. — w 1990 roku. Prodziekan Wydziału Prawa i Administracji w latach 1984–1990, kierownik Katedry Teorii i Filozofii Prawa w latach 1998–2005, członek Senatu UWr w latach 1996–1999, zastępca dyrektora Instytutu Nauk Prawno-Ustrojowych w latach 1993–1996. Pełnił funkcję sekretarza naukowego III Wydziału Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego, był redaktorem serii Prawo wydawanej w Acta Universitatis Wratislaviensis, członek Komitetu Nauk Prawnych PAN, stypendysta rządu francuskiego, wykładał w Chile i Meksyku. Autor licznych prac naukowych z teorii i filozofii prawa, etyki i teorii poznania oraz metodologii nauk prawnych. Prof. S. Kaźmierczyk wypromował najliczniejszą grupę doktorów — część z nich jest obecnie, lub była, profesorami w Katedrze. Można zatem powiedzieć, że obecny skład osobowy, a także realizowane do dzisiaj przez Katedrę kierunki badawcze ukształtowane zostały właśnie pod Jego szczególnie silnym wpływem. W 2005 roku Profesor przeszedł na emeryturę, jednak jest nadal aktywny naukowo.

Badania W. Zamkowskiego i S. Kaźmierczyka, nawiązujące częściowo do zainteresowań S. Huberta, zostały podjęte przez Włodzimierza Gromskiego, Andrzeja Batora, Zbigniewa Pulkę i Artura Kozaka.

Włodzimierz Gromski — urodził się w 1951 roku. Stopień doktora nauk prawnych uzyskał w 1982 roku, dr. hab. — w 2001, prof. nadzw. — w 2008 roku. Prodziekan Wydziału Prawa, Administracji i Ekonomii w latach 2002–2008, dziekan tegoż Wydziału — od 2008 roku przewodniczący Rady Naukowej Centrum Badań Problemów Prawnych i Ekonomicznych Komunikacji Elektronicznej na WPAiE, członek Sekcji Polskiej IVR, Polskiego Towarzystwa Prawa Konstytucyjnego i Polskiego Towarzystwa Legislacyjnego. Uzyskał pierwszą nagrodę w XXXVII Ogólnopolskim Konkursie „Państwa i Prawa” na najlepsze prace habilitacyjne i doktorskie za pracę habilitacyjną *Autonomia i instrumentalny charakter prawa*. Autor i współautor wielu publikacji naukowych, m.in. monografii, książek i podręczników. Jego zainteresowania badawcze koncentrują się wokół zagadnień funkcjonowania prawa w społeczeństwie, jego autonomii i instrumentalnego charakteru, teorii i normatywnej koncepcji źródeł prawa, polityki prawa, techniki legislacyjnej, ekonomicznej analizy prawa, relacji prawa i polityki w dziedzinie komunikacji elektronicznej w Unii Europejskiej i Polsce.

Andrzej Bator — urodził się w 1956 roku w Kłodzku. Bezpośrednio po ukończeniu studiów w 1979 roku pracował w Sądzie Rejonowym w Kłodzku. Następnie został zatrudniony na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Wrocławskiego. W latach 1985–1987 uczestniczył w seminariach naukowych prowadzonych w Katedrze Prawniczych Zastosowań Logiki, kierowanej przez prof. Zygmunta Ziemińskiego. W 1988 roku uzyskał stopień naukowy doktora na podstawie pracy *Normy planowania gospodarczego a system prawa PRL*. Promotorem rozprawy doktorskiej był prof. Stanisław Kaźmierczyk, a recenzentami prof. Zygmunt Ziemiński i prof. Alfred Klein. Jego praca doktorska została wyróżniona II nagrodą w konkursie redakcji „Państwa i Prawa” na najlepsze prace doktorskie i habilitacyjne. W 2000 roku otrzymał stopień naukowy doktora habilitowanego nauk prawnych w zakresie prawa o specjalności teoria prawa na podstawie rozprawy *Użycie normy prawnej w regulacji stosunków gospodarczych*. W 2003 roku objął stanowisko profesora nadzwyczajnego w Katedrze Teorii i Filozofii Prawa. W 2004 roku otrzymał od ówczesnego prezydenta Aleksandra Kwaśniewskiego tytuł profesora nauk prawnych. Zatrudniony od 1.10.1980 roku w Zakładzie Teorii Państwa i Prawa, następnie w Katedrze Teorii i Filozofii Prawa na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Wrocławskiego. Od 2005 pełni funkcję kierownika Katedry Teorii i Filozofii Prawa. Poza Uniwersytem Wrocławskim wykładał w Międzywydziałowym Instytucie Prawa i Administracji Uniwersytetu Opolskiego. Pracuje w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej im. Angelusa Silesiusa w Wałbrzychu. Współtwórca i dyrektor Instytutu Administracji Publicznej PWSZ w Wałbrzychu. W latach 2003–2008 był prorektorem tej uczelni. Autor ponad 100 prac naukowych i dydaktycznych, których przedmiot stanowi teoria

i filozofia prawa — głównie problematyka analitycznej teorii norm, zagadnienia języka prawnego i prawniczego, problemy autonomii i instrumentalizacji prawa, kompetencji prawnej i prawniczej, teorii prawa gospodarczego i cywilnego, także problematyka prawa w kontekście globalizacji. Należy do cenionych ekspertów przygotowujących opinie zamawianych przez liczne instytucje publiczne, w tym Kancelarię Sejmu RP. Członek rad programowych m.in. „Archiwum Filozofii Prawa i Filozofii Społecznej”, „Opolskich Studiów Administracyjno-Prawnych” serii wydawniczej „Jurysprudencja”.

Zbigniew Pulka — urodzony w 1954 roku. Po ukończeniu studiów prawniczych w 1977 roku zatrudniony na Uniwersytecie Wrocławskim w ówczesnym Zakładzie Teorii Państwa i Prawa. Doktor nauk prawnych od 1986 roku, dr hab. w zakresie teorii prawa od 1997. Tytuł profesora nauk prawnych uzyskał w roku 2005. Autor wielu prac naukowych, m.in. monografii: *Pojęcie władzy państwowej w prawoznawstwie PRL* (której recenzentem był prof. Jerzy Wróblewski), *Legitymizacja państwa w prawoznawstwie. Wstęp do prawoznawstwa* (wspólnie z prof. Stanisławem Kaźmierczykiem) oraz popularny podręcznik (ukazały się jego dwa wydania) *Podstawy prawa, podstawowe pojęcia prawa i prawoznawstwa*. Istotnym osiągnięciem naukowym prof. Pulki jest monografia *Struktura poznania filozoficznego w prawoznawstwie*. Główne zainteresowania badawcze to problematyka systemowości prawa, epistemologia prawa, metodologia prawoznawstwa, filozofia prawa, filozoficzne i teoretyczne zagadnienia władzy państwowej, filozoficzna problematyka wykładni prawa. Członek Uczelnianej Komisji Statutowej, stypendysta Fundacji Stefana Batorego (1994–1996). Współpracował z Instytutami Społeczeństwa Otwartego z siedzibą w Budapeszcie. Jest członkiem Międzynarodowego Stowarzyszenia Filozofii Prawa i Filozofii Społecznej IVR oraz członkiem Stowarzyszenia Praw Zwierząt.

Artur Kozak — urodzony w 1960 roku, zmarł w 2009. Ukończył studia prawnicze na Uniwersytecie Wrocławskim w 1983 roku (mgr 22.09.1983), rok później, w 1984, podjął pracę naukową w ówczesnym Zakładzie Teorii Państwa i Prawa na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Wrocławskiego. Krótko po studiach pracował jako aplikant w Prokuraturze Rejonowej dla Wrocławia-Śródmieścia. Stopień doktora nauk prawnych uzyskał 16.01.1995 roku na podstawie pracy *Pojmowanie prawa w teorii wykładni*. Promotorem pracy doktorskiej był profesor Stanisław Kaźmierczyk. W roku 1996 został zatrudniony na stanowisku adiunkta. Pracę habilitacyjną przedstawił w roku 2002 (*Granice prawniczej władzy dyskrecjonalnej*). Stopień doktora habilitowanego w zakresie teorii i filozofii prawa uzyskał 30.09.2002 roku. W 2005 roku został mianowany profesorem Uniwersytetu Opolskiego. W styczniu 2008 roku, nieco ponad rok przed śmiercią, otrzymał awans na stanowisko profesora Uniwersytetu Wrocławskiego. Książka profesorska A. Kozaka nie została przez Niego ukończona. Jednak po śmierci, w oparciu o pozostawiony materiał, udało się ją w roku 2011 wydać (*Myślenie analityczne w nauce prawa i praktyce prawniczej*). Największy wysiłek w dokoń-

czenie tej monografii włożył dr Maciej Pichlak — jego jedyny doktor, którego zdążył wypromować. Artur Kozak umiejętnie łączył naukę i dydaktykę akademicką z działalnością organizacyjną i praktyką prawniczą. Od 2008 roku był między innymi ekspertem Państwowej Komisji Akredytacyjnej, współpracował jako organizator szkoleń zawodowych z wrocławską Izbą Skarbową. Ponadto pełnił wiele odpowiedzialnych funkcji wydziałowych i uniwersyteckich. Był lubiany i ceniony przez studentów.

Pamięci przedwcześnie zmarłego prof. Artura Kozaka została poświęcona sala 01 w budynku C Wydziału Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego. Uroczystość nadania imienia miała miejsce 10 czerwca 2010 roku. Uroczystości przewodniczył dziekan Wydziału Prawa, Administracji i Ekonomii profesor Włodzimierz Gromski. Artur Kozak jest autorem około 30 publikacji naukowych, w tym dwóch monografii. Jego zainteresowania badawcze koncentrowały się na teorii wykładni prawa, instytucjonalnym charakterze prawa oraz kształtowaniu się postawy juryscentrycznej w prawoznawstwie i praktyce prawniczej. Pojęcie juryscentryzmu, wprowadzone do teorii i filozofii prawa przez Artura Kozaka, dziś jest w powszechnym użyciu, trwale jest kojarzone z Jego osiągnięciami naukowymi.

W następnych latach do składu kadry naukowej Katedry dołączyli:

Adam Sulikowski — urodzony w 1976 roku. Po ukończeniu studiów prawniczych na Wydziale Prawa, Administracji i Ekonomii w roku 2000 rozpoczął studia doktoranckie w Katedrze Prawa Konstytucyjnego WPAiE Uniwersytetu Wrocławskiego. Po obronie pracy doktorskiej *Konstytucja w systemie źródeł prawa V Republiki Francuskiej* (2003) został zatrudniony na stanowisku adiunkta w Katedrze Teorii i Filozofii Prawa. Doktor habilitowany od 2010 roku. Przedstawił monografię *Współczesny paradygmat sądownictwa konstytucyjnego wobec kryzysu nowoczesności*. Obecnie oczekuje na nadanie stopnia profesora (po czterech pozytywnych recenzjach). Kierownik Katedry Uniwersytetu w Opolu. Członek Rady Programowej czasopisma *Przegląd Administracji Publicznej*, także członek Rady Programowej corocznej konferencji „Legal Argumentation” w Brnie. Ekspert Polskiej Komisji Akredytacyjnej. Jest także członkiem zarządu polskiej sekcji Międzynarodowego Stowarzyszenia Filozofii Prawa i Filozofii Społecznej IVR. Laureat nagrody „Złota Seria UWr” 2011 za najlepszą monografię naukową; laureat nagród rektorskich za osiągnięcia naukowe i organizacyjne. Autor ponad 50 publikacji naukowych. Jego główne obszary zainteresowań badawczych koncentrują się wokół: krytycznej teorii i filozofii prawa, posthumanizmu i poststrukturalizmu (ich wpływu na prawoznawstwo), teorii prawa konstytucyjnego; teorii i praktyki funkcjonowania sądów konstytucyjnych, francuskiej filozofii prawa i teorii konstytucyjnej.

Joanna Helios — urodzona w 1973 roku. W 1997 roku ukończyła studia magisterskie na kierunku prawo na Wydziale Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego. W 1997 roku podjęła studia doktoranckie w Katedrze

Teorii i Filozofii Prawa na Wydziale Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego. 18 czerwca 2001 uzyskała tytuł doktora nauk prawnych z wyróżnieniem rozprawy doktorskiej *Pojmowanie wykładni prawa europejskiego w orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości*. Stopień doktora habilitowanego uzyskała w 2015 roku. Przedstawiła pracę habilitacyjną *Prawo prywatne Unii Europejskiej ze stanowiska teorii prawa*. Od 1 października 2001 jest adiunktem w Katedrze Teorii i Filozofii Prawa. Stażystka TSUE w Luksemburgu, członek Międzynarodowego Stowarzyszenia Filozofii Prawa i Filozofii Społecznej (IVR), opiekun Koła Naukowego Praw Zwierząt, działającego przy Katedrze Teorii i Filozofii Prawa. Autorka ponad 60 publikacji, w tym monografii. Jej zainteresowania badawcze koncentrują się na teorii prawa Unii Europejskiej, sferze publicznej i prywatnej UE, etycznych problemach prawa, neurosciece, prawach zwierząt. Konsultant naukowy Narodowej Sieci Leczenia Traumatyzacji u Dzieci i Młodzieży w Warszawie.

Wioletta Jedlecka — urodzona w 1973 roku. Studia magisterskie na kierunku prawo na Wydziale Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego ukończyła w 1997 roku. W 1997 rozpoczęła studia doktoranckie w Katedrze Teorii i Filozofii Prawa na Wydziale Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego. 18 czerwca 2001 uzyskała tytuł doktora nauk prawnych z wyróżnieniem rozprawy doktorskiej pt. *Dyrektywy Wspólnot Europejskich a prawo wewnętrzne* (promotor: prof. dr hab. Stanisław Kaźmierczyk, recenzenci: prof. dr hab. Jolanta Jabłońska-Bonca, prof. dr hab. Krzysztof Wójtowicz). Doktor habilitowany od marca 2015 roku. Monografia habilitacyjna, wydana w 2014 roku, jest poświęcona problematyce legitymizacji prawa Unii Europejskiej. Od 1 października 2001 adiunkt w Katedrze Teorii i Filozofii Prawa. Nagradzana kilkakrotnie przez JM Rektora Uniwersytetu Wrocławskiego za osiągnięcia dydaktyczne i organizacyjne. Stażystka TSUE w Luksemburgu, członek Międzynarodowego Stowarzyszenia Filozofii Prawa i Filozofii Społecznej (IVR), opiekun Koła Naukowego Praw Zwierząt. Jej główne zainteresowania badawcze dotyczą: teorii prawa Unii Europejskiej, problematyki suwerenność a integracja europejska, wykładni i źródeł prawa Unii Europejskiej, autonomii, godności i tożsamości jednostek, także etycznych problemów prawa i neuronauki. Autorka i współautorka ponad 60 prac z wymienionego zakresu.

Zainteresowania badawcze Joanny Helios i Wioletty Jedleckiej świadczą o powrocie do tradycji wywodzącej się z prawa międzynarodowego publicznego. Poruszana w ich pracach problematyka wpisuje się w postulowany, zwłaszcza w ostatnich latach, nurt wewnętrznej integracji prawoznawstwa.

Jacek Kaczor — urodzony w 1974 roku. Tytuł doktora nauk prawnych uzyskał w 2002 roku na podstawie rozprawy *Czynności prawne upoważniające. Aspekty teoretycznoprawne* (promotor: prof. Zbigniew Pulka, recenzenci: prof. Andrzej Bator, prof. Maksymilian Pazdan). Od tego roku jest zatrudniony na stanowisku adiunkta w Katedrze Teorii i Filozofii Prawa. Jego zainteresowania naukowe do-

tyczą problematyki tworzenia i stosowania prawa oraz teoretycznoprawnych zagadnień prawa prywatnego. Pełni obecnie funkcję kierownika Pracowni Ekspertyz Prawnych, pozaetatowego członka Samorządowego Kolegium Odwoławczego we Wrocławiu oraz eksperta do spraw legislacji Komisji Statutowej Rady Miejskiej Wrocławia.

Michał Błachut — urodzony w 1977 roku. W latach 1995–2000 odbywał studia na kierunku prawo na Wydziale Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego, w latach 2000–2004 był słuchaczem studiów doktoranckich. W 2004 roku uzyskał stopień doktora nauk prawnych, temat rozprawy doktorskiej: *Postulat neutralności moralnej prawa a konstytucyjna zasada równości* (promotor: prof. dr hab. Zbigniew Pulka, recenzenci: prof. dr hab. Mirosław Wyrzykowski, dr hab. Artur Kozak). Zainteresowania badawcze: tworzenie prawa, stosowanie prawa, liberalna filozofia prawa i prawa człowieka.

Przemysław Kaczmarek — urodzony w 1977 roku. Stopień doktora nauk prawnych uzyskał w 2005 roku. Pracę doktorską pt. *Zdolność sądowa jako problem teorii prawa* napisał pod kierunkiem prof. Stanisława Kaźmierczyka (recenzenci: prof. Z. Pulka oraz prof. A. Jakubecki). W tym samym roku został zatrudniony na stanowisku adiunkta w Katedrze Teorii i Filozofii Prawa. Problemy badawcze, które porusza w swoich opracowaniach, są zróżnicowane. Dotyczą: roli prawnika w sferze społeczno-instytucjonalnej; kultury prawniczej ujmowanej jako *praxis*; miejsca etyki w prawoznawstwie; funkcjonalności i dysfunkcjonalności prawa (obejście prawa, nadużycie prawa, obywatelskie nieposłuszeństwo, wykluczenie prawne); granic władzy prawniczej; etyki zawodów prawniczych; wykładni prawa; prawa jako obietnicy. Wśród jego zainteresowań badawczych można wyodrębnić dwie perspektywy: współczesne teorie socjologiczne i tradycje etyczne. Członek Rady Instytutu Etyki Prawnicy. Redaktor tematyczny czasopisma *Folia Iuridica Wratislaviensis*.

Michał Paździora — urodzony w 1980 roku. W 2005 roku ukończył Wydział Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego. Praca magisterska pt. *Emancypacyjna funkcja prawa w filozofii J. Habermasa* została napisana pod kierunkiem prof. Artura Kozaka. W 2008 roku ukończył Wydział Nauk Społecznych i uzyskał tytuł magistra w zakresie filozofii. Praca magisterska *Rola opinii publicznej w nowoczesności* została przygotowana pod kierunkiem dr. Roberta Freia. W latach 2005–2009 odbył studia doktoranckie, których zwieńczeniem była praca doktorska pt. *Racjonalność prawa w kontekście jego uzasadnienia*, napisana pod kierunkiem prof. Andrzeja Batora. Stypendysta Fundacji na rzecz Nauki Polskiej, w ramach programu MISTRZ (projekt *Demokracja niekonsensualna, dialog i wspólnota krytyczna* — kierownik projektu: prof. dr hab. L. Koczanowicz). Członek założyciel Stowarzyszenia Edukacji i Inicjatyw Obywatelskich „Chiazm” (organizacja pożytku publicznego). Od 2007 roku — prezes Stowarzyszenia. W latach 2007–2009 realizował projekt „Rozdroża” (wspólnie z dr. P. Jabłońskim). Od 2005 roku organizuje spotkania Studenckiego Koła Na-

ukowego Filozofii Prawa. Jego zainteresowania badawcze dotyczą: jursycentryzmu, etyczności prawa, demokracji.

Paweł Jabłoński — urodzony w 1977 roku. Ukończył studia prawnicze na Wydziale Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego w 2002 roku oraz studia filozoficzne na Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu Wrocławskiego w roku 2006 roku. W 2008 obronił rozprawę doktorską poświęconą problematyce metateoretycznej, napisaną pod kierunkiem prof. Stanisława Kaźmierczyka. Recenzentami pracy byli profesorowie Andrzej Bator i Marek Smolak. Od 2008 roku zatrudniony jest jako adiunkt w Katedrze Teorii i Filozofii Prawa WPAiE UW. Interesuje się hermeneutyką filozoficzną i prawniczą, problematyką szacunku dla prawa, wolnością słowa, metateorią oraz zagadnieniem granic władzy prawniczej. Współzałożyciel i opiekun Koła Naukowego Filozofii Prawa działającego od 2005 roku.

Maciej Pichlak — urodzony w 1980 roku. Rozprawę doktorską, poświęconą przekształceniom polskiego dyskursu prawniczego dotyczącego systemu źródeł prawa, napisaną pod kierownictwem dr. hab. Artura Kozaka, obronił w 2008 roku. Recenzentami pracy byli: prof. dr hab. Marek Zirk-Sadowski oraz dr hab. Włodzimierz Gromski. Od 2008 roku jest zatrudniony w Katedrze Teorii i Filozofii Prawa na Uniwersytecie Wrocławskim. Jego zainteresowania badawcze koncentrują się wokół problematyki społecznej refleksyjności prawa i instytucjonalnej teorii prawa, a także społecznych uwarunkowań argumentacji prawniczej. Jest opiekunem studenckiego koła naukowego Kodeks i Ewangelia.

DZIAŁALNOŚĆ KATEDRY TEORII I FILOZOFII PRAWA

Patrząc na rozwój Katedry Teorii i Filozofii Prawa oraz samego prawoznawstwa w ujęciu historycznym, trzeba mieć na uwadze, iż po zjednoczeniu Niemiec w 1871 roku wyodrębniły się dziedziny prawoznawstwa, które miały odpowiadać na praktyczne potrzeby administracji i sądownictwa. Co istotne, we wszystkich dziedzinach prawoznawstwa szeroko uwzględniane były „prawo naturalne” i „filozofia prawa”. Na mocy Zarządzenia Ministra Oświaty z 30 kwietnia 1946 roku, określającego organizację wydziału, powstało 17 katedr. Katedry te zorganizowano do końca 1947 roku. W ramach tych jednostek organizacyjnych wydział przetrwał do 1955 roku. Wśród tych 17 katedr istniała Katedra Ogólnej Teorii i Filozofii Prawa. Na mocy Zarządzenia Ministra Oświaty i Szkolnictwa Wyższego z 17 kwietnia 1969 roku na wydziale powołany został między innymi Instytut Nauk Prawno-Ustrojowych. Zaczął funkcjonować od 1 września 1969 roku. Od 1981 roku zaczęły zachodzić pewne przemiany o charakterze organizacyjnym. Część instytutów uległa rozwiązaniu. Rozwiązano również Instytut Nauk Prawno-Ustrojowych, powstała Katedra Teorii i Filozofii Prawa. O wrocławskiej nauce teorii państwa i prawa można powiedzieć, że przeszła ona wielkie zmiany za-

również metodologiczne, jak i teoretyczne. Pomimo pełnego wyodrębnienia i usamodzielnienia się nauki teorii państwa i prawa na Uniwersytecie Wrocławskim jej przedstawiciele nie zapomnieli, skąd się wywodzą. Aspekty prawnomiędzynarodowe stały się bowiem trwałym elementem badań naukowych prowadzonych przez wrocławskich teoretyków prawa.

Warto też odnotować, że pierwszy zjazd Katedr (Zakładów) Teorii i Filozofii Prawa (wtedy jeszcze Teorii Państwa i Prawa) odbył się w 1963 roku w Bierutowicach (obecnie Karpacz) i był organizowany właśnie przez ośrodek wrocławski. Był to niewątpliwie dowód uznania dla kształtującego się dopiero środowiska wrocławskiego oraz przełomowe wydarzenie dla całej polskiej ogólnej nauki o państwie i prawie. Kolejny w tym cyklu, VIII ogólnopolski zjazd zorganizowany przez Katedrę również w Bierutowicach odbył się w 1985 roku.

DZIAŁALNOŚĆ NAUKOWA W LATACH 1969–1989

Problematyka badawcza ówczesnego Zakładu Teorii Państwa i Prawa skupiała się na następujących zagadnieniach badawczych: problematyka państwa, samorządu, legislacja, demokracja, funkcje prawa, relacje prawo a ekonomika, cybernetyka/informatyka prawnicza, system prawa i zasady jego tworzenia; rozwój społeczeństwa i prawotwórstwa, organizacja procesu prawotwórczego i struktura prawa; jedność i podziały społeczeństwa w kontekście władzy państwowej, przedmiotowy aspekt władzy państwowej, skuteczność norm prawnych, zwłaszcza norm prawa cywilnego; charakter prawny aktów planowania gospodarczego w systemie prawa; normy podstawowe; organizacja informacji w procesie prawotwórczym; demokratyczne wartości tworzenia prawa.

DZIAŁALNOŚĆ NAUKOWA PO ROKU 1989

Działalność naukowa Katedry Teorii i Filozofii Prawa w ostatnich latach koncentruje się wokół kilku obszarów. Pierwszy z nich polega na rozwijaniu analitycznego programu badawczego, wywodzącego się z teoretycznoprawnej tradycji szkoły poznańsko-szczecińskiej. Obszar drugi, którego problematyka po części wyrasta z poprzedniego, to szeroko ujmowane zagadnienia metateoretyczne. Wrocławskie środowisko teoretyczne jako jedno z pierwszych w Polsce podjęło temat adekwatności dominującego do niedawna w naszej dyscyplinie analitycznego i naturalistycznego paradygmatu badawczego do realiów ponowoczesnych, inicjując debatę nad tzw. postanalitycznym nurtem teorii prawa. Trzecim obszarem prac jest różnie ujmowana i tematyzowana kultura prawnicza. W tym zakresie warto

wskazać m.in. na badania nad problematyką autonomii i instrumentalizacji prawa, projekt juryscentryzmu jako model praktyki prawniczej czy też prace poświęcone etyce prawniczej. Czwarte istotne pole problemowe koncentruje się wokół teoretycznych aspektów prawa europejskiego. W Katedrze powstały m.in. publikacje poświęcone stosowaniu prawa europejskiego, jego źródłom, systemowości, a także legitymizacji tego specyficznego porządku prawnego. Piąty wreszcie obszar badawczy obejmuje zagadnienia tworzenia prawa i techniki legislacyjnej.

W ramach Katedry Teorii i Filozofii Prawa działają trzy studenckie koła naukowe: Koło Naukowe Filozofii Prawa, Koło Naukowe „Kodeks i Ewangelia”, Koło Naukowe Praw Zwierząt.

Od 1989 roku Katedra organizuje cykliczne konferencje teoretyków i filozofów prawa, których efektem są tomy opatrzone wspólnym tytułem *Z zagadnień teorii i filozofii prawa*. Stałym miejscem ich odbywania jest Karpacz. Mają one utrwaloną już pozycję w polskiej teorii prawa. Są jedynym, poza zjazdami katedr teorii i filozofii prawa, cyklicznym forum wymiany poglądów naukowych polskich teoretyków i filozofów prawa. W ramach tego cyklu ukazało się już 15 publikacji zawierających artykuły będące rezultatem konferencji.

W ramach dawnego Instytutu Nauk Prawno-Ustrojowych Katedra Teorii i Filozofii Prawa wraz z Katedrą Prawa Konstytucyjnego, Katedrą Doktryn Politycznych i Prawnych oraz Katedrą Prawa Międzynarodowego i Europejskiego współorganizuje konferencje naukowe poświęcone zagadnieniom łączącym badania poszczególnych jednostek.

LITERATURA

- Akta osobowe pracownika Artura Kozaka, Archiwum Uniwersytetu Wrocławskiego sygnatura: 742/5211.
- Akta osobowe pracownika Henryka Rota, Archiwum Uniwersytetu Wrocławskiego sygnatura: 224/2478.
- Akta osobowe pracownika Władysława Zamkowskiego, Archiwum Uniwersytetu Wrocławskiego sygnatura: 388/2478.
- Informator Wydziału Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego*, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 2008.
- Jurek P., *Z dziejów Wydziału Prawa Uniwersytetu Wrocławskiego — kilka refleksji*, Przegląd Prawa i Administracji L, Wrocław 2002.
- Kegel Z., Lehmann L., *Działalność Wydziału Prawa i Administracji w roku akademickim 2000–2001*, Przegląd Prawa i Administracji L, Wrocław 2002.
- Lehmann L. (red.), *Wydział Prawa, Administracji i Ekonomii w fotografiach 1945–2010*, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 2010.
- Lehmann L., Maciejewski M. (red.), *Pamięci zmarłych profesorów i docentów Wydziału Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego*, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 2010.

Nowacki K., *Zarys dziejów prawa na Uniwersytecie Wrocławskim*, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 2003.

Sprawozdania z działalności Katedry Teorii i Filozofii Prawa.

Wrocławskie środowisko akademickie. Twórcy i ich uczniowie 1945–2005, Wydawnictwo Ossolineum, Wrocław-Warszawa-Kraków 2005.

THE HISTORY OF THE DEPARTMENT OF THEORY AND PHILOSOPHY OF LAW

Summary

In this article the history of the Department of the Theory and Philosophy of Law is presented. The Department of Theory and Philosophy of Law is an organizational unit of the Faculty of Law, Administration and Economics of the Wrocław University, headed since 2005 by Prof. Andrzej Bator.

The tradition of the Department dates back to the times of Prof. Stanisław Hubert (1905–1983) who, thanks to his great knowledge and the ability to win over pupils and partners, as well as his openness to new research fields, initiated the development of the theory of state and law at the Wrocław centre.

Teaching and organizational scientific activities have been included in the work of the Department from the moment of its establishment until today. The article presents the profiles of employees of the Department and their individual contributions to its development. It concentrates on the analysis of individual research plans (e.g. European legal culture, external and internal integration of jurisprudence, the rule of law and the European legal culture).